

הלמוט לא היה אדם משעשע, למען האמת הוא היה אדם די קודר. יצור גבוה, קרח וגמלוני, אשר על אפו הצר רכבו תמיד משקפיים קטנות ועגולות- הלמוט התגורר בגפו בבית קטן וחשוך אשר לאורך קירותיו, על מדפים ארוכים, נחו מיכלי זכוכית ובתוכם עכבישים מעשרות זנים.

בבקרים הקרים היה שותה הלמוט תה חם בכוס קטנה, ואוכל שני חצאי כריך חסה וגזר. בארון הבגדים שלו התנדנדו רק חליפות שחורות וכבדות, ופיג'מה לבנה אחת עם ציורי דובים נחה מקופלת על מדף ריק.

הוא אהב להאזין ליצירותיו של בטהובן בפונוגרף הישן, ובלילות, לאור נרות ארוכים, היה יושב בפסנתר השחור, ואצבעותיו הגרומות מרחפות על הקלידים וחוזרות על אותן המנגינות להן האזין קודם.

הלמוט לא ממש אהב אנשים, ואנשים לא ממש אהבו אותו, ואם היה פלוני מלקט את השמועות והסיפורים בהן כיכב ודאי היה יכול לקבצם לספר שלם. כמובן, אף אחד לא הכיר את הלמוט. אף אחד גם לא רצה להכיר את הלמוט.

הלמוט אהב את האדמה. הוא אהב את כל מה שקשור באדמה. הוא אהב את הריח שלה בחורף, הניחוח הרטוב, הרענן שעלה מתוכה לאחר הגשם. הוא אהב את ריחה בערבי הקיץ, ריח של חום ושמש. את ריחה בשדות, בעציצים ובחלומות. הוא אהב את מגעה תחת כפות רגליו החשופות, את החיים אשר זחלו דרכה, וחפרו בתוכה ורחשו בה, את צבעיה ומרקמיה. אכן, לא יפתיע אותנו שהלמוט הנו קברן.

מדי יום ביומו היה מקיץ בארבע לפנות בבוקר, שותה לאיטו תה ואוכל שני חצאי כריך חסה וגזר שהיה מוציא מן המגרה שבמקרר (אותה היה שב וממלא במלאי חדש של חצאי כריכים עטופים נייר כסף, כל אימת שהתרוקנה). אז היה לובש את אחת מחליפותיו השחורות, ויוצא את ביתו.

והשמיים עודם שחורים, והעולם עודנו ישן, ציפורי הליל מתעופפות בעפאי העצים ושבות אל הקינים כשהלמוט צועד אל בית הקברות, הוא לא נמצא הרחק משם. הוא פותח את השער השחור וצועד בין המצבות, היער האפל, העבות שסביב, עוד מעט והוא פולש לתוך, כובש את, חולש על בית הקברות, בולע את המתים, טופרי ענפים פוצעים את האויר, מנסים לתפוס במה שמתהלך שם, עצים מעוקלים, מסוקסים, קמוטים, צמאי דם.

אך הקברן צועד חרש, מכרסמים מציצים בו מתוך נקיית העצים, ינשופים פוקחים עין, מביטים בו, גבוה וגמלוני כשהיה, הירח מנצנץ על הראש הקרח. הנה שם בקתה קטנה, בקתה הקברן, הלמוט מדליק נר שעומד על שולחן עץ, אין הרבה בבקתה, כסא, שולחן שבור, מעדר ומגרפה חלודה, את חפירה וקלשון.

קברן אינו זקוק להרבה בכדי לחפור באדמה, לפתוח בבטן החומה ולהכין את הרחם הלח למען העוברים המתים.

כשהלמוט היה מתחיל בחפירה, היתה השמש מתעוררת משינתה, מסירה מעליה צעיף של עננים וערפל וחלומות, ומזהירה את השמיים בפסים כסופים ובאלומות שחר. בשתיקה הוא היה פועל, לך תדע על מה האיש הזה חושב, תראו אותו, עומד שם רגע, נשען רגע על האת, מקשיב רגע לדממה, האין הוא נראה מעט בודד, מעט אבוד? מדי פעם בפעם היה מוצא הלמוט מני דברים קטנים בבטן האדמה, והיה שומר אותם בתוך קופסא בביתן הקטן שלו.

פעם מצא נעל בלויה, ופעם היתה זו אבן מיוחדת או שורש מעוקל שנראה להלמוט יפה, פעם היה זה מפתח חלוד או מטבע, משרוקית, ואף בובת חרסונה סדוקה של ילדה עם כובע. בתום העבודה היה משיב הקברן את כלי החפירה לתוך אפלת הביתן, חוצה שוב את בית הקברות, בשקט, לא יותר מצלילית כהה חולפת לה רגע בשביל, עובר בשער הברזל החלוד ובתוך המנהרה, וכשהיה יוצא אל הרחוב היו הבריות ממהרות ועוברות לצידה השני של המדרכה, כולם לוחשים, כולם ממלמלים.

כאשר שב היה אל אפלת ביתו, היה הלמוט מוציא מן המגרה שבמקרר שני חצאי כריך, ומתיישב לאכלם בשקט בשולחן הקטן והישן שבמטבח. לאחר מכן היה מכין לעצמו תה, מניח באצבעות דקות ולבנות תקליט בפטפון הישן, ומתיישב עם כוס התה בכסא השחור ומקשיב בשתיקה. והצלילים, הם היו לוקחים אותו למקומות אחרים, רחוקים, והוא היה מפליג ביניהם ובתוכם, והם היו נושאים אותו על כנפיים יפות, נעימות, מבריאיות, ומפליגים בתוכו. הגוף היה מתמלא במוסיקה, סופג אותה עד אין עוד מקום, והיא כמעט והייתה פוצעת את ליבו. בסיים את כוס התה שלו, היה מרים הלמוט את המחט מעל התקליט וסוגר את מכסה הפטפון, ושוב הייתה הדממה שבה לצוף מסביב, ורק הצלילים האחרונים היו מהדהדים עוד בין הקירות, מהדהדים בתוך הלב, מסתחררים מעלה בחללים האפלים, ונעלמים חזרה אל המקום ממנו באות המנגינות וממנו מגיעים הצלילים.

לאחר מכן היה מאבק את תמונתה של אימו הקבועה בתוך מסגרת כסף משחירה, נושא מעליה את האבק שכל יום מחדש היה חוזר לנוח על הכל בערמות קטנות ואפורות, מאכיל את העכבישים, ובאשר היה יורד הלילה על העולם ופורש את כנפיו השחורות על הגבעות והקברים, העצים והבתים, היה הלמוט מתיישב בכסא העץ הישן שלו ומביט החוצה דרך החלון, על החושך ועל הירח ששט לו מאחרי קצף לבן של עננים נודדים. ולבסוף, היה מתיישב אצל הפסנתר השחור, מביט על הקלידים, על הגוף החלק שטביעות אצבעותיו הבהיקו עליו, וטביעות האצבעות של הזמן נגעו בו. וכשאצבעותיו הדקות החלו משייטות חרש על הקלידים, היתה המוסיקה עולה שוב בחללי הבית והגוף, וממלאה את השקט בצלילים, באותם הצלילים אשר היו מכווצים את ליבו של הלמוט, ושהיו לוקחים אותו למקומות רחוקים ונפלאים.

ביום שני אחד התעורר הלמוט והמחשבה המטרידה שבודאי אנשים חושבים שאין לו אמא- מרחפת בראשו כצל איום.

היום התנהל כרגיל, הטקס היומי של התה והכריכים, החליפה השחורה, עבודה, חפירה, וכאשר עבר במנהרה בדרכו חזרה אל ביתו, חלפו לידו שני ילדים בריצה ודבקו אל הקיר, ממהרים להתרחק ממנו.

הלמוט עצר וסב. "גם לי יש אמא!" הוא קרא אחריהם, וקולו הדהד בין הקירות. "מה הוא אמר?" קולו של אחד הילדים נשמע מרחוק. "לא יודע", אמר האחר.

ביום שאחרי, פגעה האת של הלמוט בדבר מה. היתה זו תיבת אוצר. הוא הניח אותה בצד, הבריש מעליה את האדמה בידו הגרומה והלבנה, ושב לעדור. כשסיים, נעל את כליו בתוך הביתו, ונשא את תיבת האוצר אל ביתו. ואז, כמו אש בשדה קוצים פשטה לה שמועה חדשה, רעה וממהירה כסרטן, לא נטריח את עצמנו בפרטים המלוכלכים, אך אי אפשר לבחור מה האוזן שלנו שומעת, משהו הקשור בקברן, תיבה, אברים, שמעת שהקברן אוסף גופות בתוך תיבה בביתו?

אך כמו שאמרנו, ישנם דברים נאים יותר להתעמק בהם, כמו למשל תיבת אוצר זו שבקול פקיעה פרצו מתוכה אד ולחלוחית וריח הזמן, כשפתחה הלמוט בביתו. אך במקום שלל נוצץ, נחה לה בתיבה מפה עשויה קלף צהוב מתפורר, ובמרכזה מסומן איקס שחור. מפה ישנה היתה זו, עתיקת יומין, אך הלמוט- על שום הקשר האישי שלו עם האדמה- ידע מיד היכן המקום אותו מסמן האיקס.

ובכן, ישנם אותם הרגעים בחיים, יש כאלה שמכנים אותם בשפה העממית "רגעי אה-הא", יש כאלה שקוראים להם רגעי הארה או התגלות, וכהנה הרשימה ארוכה, תקראו לזה באיזה שם שתחפצו, אולי להלמוט לא היה לכך שם, אך באותו הרגע הוא ידע מה עליו לעשות. מיד פנה לארוז שתי מזוודות; לתוך האחת קיפל שלוש חליפות שחורות, את חליפת השינה המעוטרת דובים, מברשת שיניים, שלוש זוגות גרביים שחורות ואת תמונתה הממוסגרת של אימו, ובמזוודה השנייה הניח מלאי חצאי כריכי חסה וגזר עטופים בנייר כסף. בנוסף לקח גם את חפירה וקלשון.

אז סגר הלמוט את הפסנתר שלו, שיחרר את העכבישים אל היער שמאחרי ביתו, נעל מאחוריו את דלת הבית ועלה על מטוס אשר לקח אותו אל העיר ניו-יורק שבארצות הברית. כאשר הגיע, התהלך ברחובותיה של ניו יורק, בין הבניינים והחנויות: איש גמלוני בחליפה שחורה, נושא שתי מזוודות וכלי חפירה, הילוכו איטי, קודר, לך תדע על מה האיש הזה חושב, והאספסוף רחוק ממנו, נזהר שלא לעמוד בדרכו.

לבסוף הגיע הלה לכיכר הנוצצת, הקורצת, ה'טיים סקוור', הביט במפת האוצר פעם נוספת ואחרונה, חצה את הרחוב, ואז, סתם כך, בפשטות, בהחלטיות, תחת העין הפקוחה של העולם, תחת שלטי ענק מהבהבים, בין צפירות מכוניות וקריאות הנהגים הממהרים, נעמד הלמוט באמצע הכביש, הניח מידיו את שתי המזוודות, הרים את האת והחל לחפור. שקט פסקני, חודר השתרר לפתע לרגעים, עצר לרגע העולם, וכשחלף הרגע החלו צופרי מכוניות לרעום שוב, נהגים לצעוק, אנשים עצרו וקהל החל מתאסף אט אט מסביב. הקרקע נבקעה, אבנים נשברו, בטון ניתץ ואת החפירה ניחתה. לא עבר הרבה זמן וניידת עצרה, שוטר מיהר והגיח, אך הלמוט רק הביט בו, ולכמה רגעים קצרים החליפו השניים מבטים, והנה השוטר עצר ונעמד במקומו, והלמוט המשיך לחפור. שוטרים נוספים הגיעו להגיש תגבורת והצטרפו אל השוטר אשר עמד שם, אבוד ואובד-עצות- כך זה נראה- מביט בהלמוט מניף את אתו, ובבור שבכביש ההולך וגדל. "מה הוא עושה?" שאלו את השוטר.

והשוטר, הוא משך בכתפיו ומלמל, "הוא חופר...". ובזמן שאלה צופרים ואלה צועקים, ואלה ממלמלים 'הנה עוד אחד מהמשוגעים של ניו יורק', ואלה עומדים ובוהים- אנו תוהים לעצמנו, איך? איך נבקע אספלט תחת את חפירה פשוטה? איך את החפירה הפשוטה לא נשברת? איך זה שלא אוסרים את הקברן, אדוני אני עוצר אותך בגין הפרת סדר ופגיעה ברכוש העיר ניו יורק, איך זה שהם עומדים שם כך סתם ולא עושים כלום? והכוונה לרשות המבצעת ואלה העומדים מהצד. אך ישנם המקרים להם אין הסברים, ובכן, לא כאלה שיניחו את דעתנו לפחות, ולצערנו המקרה המסויים הזה נמנה עליהם, וההסבר היחידי שמנחה אותם הוא שישנם אותם הדברים אשר עובדים מעט אחרת, יש כאלה שקוראים לזה נסים, קוראים להם קסמים, מעשה פלאים, אותות ומופתים.

כך או כך, בזמן שאלה צפרו ואלה צעקו ואלה מלמלו הנה עוד אחד מהמשוגעים של ניו יורק, ואלה עמדו ובהו ואנו תהינו לעצמנו, איך?- אכן- הלמוט חפר. הוא הוסיף וחפר ולא הפסיק גם בבוא הליל כששלטי הפרסומות הבהבו בעוז סביבו. הוא המשיך וחפר אל תוך הבוקר שאחריו, יום ועוד יום עבר, ואז שלח הקברן יד ארוכה וגרומה מתוך הבור ומשך לתוכו את שתי המזוודות השחורות. הוא המשיך לחפור עוד לילה ועוד יום, שבוע ושבועיים, ובשבוע השלישי קרא מישהו לתוך הבור: "הלו?!!" אך כל תשובה לא הגיעה, רק הד מיותם אשר זחל חזרה למעלה, חלול וריק.

הלו

הלו

הלו

אז הוקמה גדר סביב הבור, ועליה שלט צהוב האומר: "סכנה, לא לחצות את הגדר" באותיות שחורות וגדולות.

חודש עבר וגם חודשיים, ואנשים הפסיקו לעצור ולהסתכל. התנועה התנהלה כרגיל סביב לבור כאילו היה שם תמיד, העיתונות התפזרה, אף אחד כבר לא קרא לתוכו, והדים לא עלו ממנו חזרה. רק התיירים הסקרניים עצרו מפעם לפעם ליד הבור המגודר, שלחו לתוכו מבטים מתפלאים, העלו סברות והשערות, צילמו והצטלמו והמשיכו הלאה. לבסוף לפני שהחליטו לסיים את כל העניין, נשלחה אל תוך הבור משלחת מיוחדת; הורידו אותם עם חבלים וסולמות, פנסים וקסדות מגן, ובקשו מהם שיבררו סוף סוף מה קורה שם בתוכו. אחד אחד הם הורדו מטה אל תוך העלטה, ואחד אחד הם שבו לאחר שבועיים, לאחר שלושה, חוורים ומצמצצים כמו חולדים אשר נפלטו ממחילותיהם האפלות אל תוך אור היום, משכו בכתפיהם ודווחו, מצטערים, אין לבור תחתית ולא מצאנו אף מזוודה, ואין כל זכר לקברן. ולאחר שחזר אחרון האחרונים, משך בכתפיו ואמר שלבור הזה אין סוף, הם פרקו את הגדר, הניחו על הבור רשת ברזל כבדה ויצקו עליה מלט ובטון, והרכיבו בכביש טלאי שחור שהלך והשתפשף והאפיר עם השנים, עד שכמעט נטמע לחלוטין בכביש הסדוק האפור. וכל עדות לבור, לקברן, או לשתי מזוודותיו השחורות כמעט ולא נותרה.

אך השאלות נותרו לרחף באויר, מיותמות מתשובה, כמו ההדים החלולים- לאן נעלמה כל האדמה שנחפרה, הכיצד זה שלא עבר הבור דרך תעלות הביוב הרבות אשר מתחת לעיר, ומי בכלל אישר את כל העסק.

ובאשר לקברן ושתי מזוודותיו, יש כאלה האומרים שהגיע לצדו השני של העולם, יש כאלה שאומרים שהגיע ללבו של כדור הארץ, ויש כאלה שאומרים שפשוט, בסופו של דבר, בלעה אותו האדמה.